



De sociaaleconomische verschillen in Limburg zijn relatief groot. Het noorden en vooral het westen doen het goed, de Mijnstreek en Oost-Limburg zijn zorgenkinderen. — © rr

# Limburg economisch ontleed: waarom het oosten zorgenkind blijft

Hasselt -

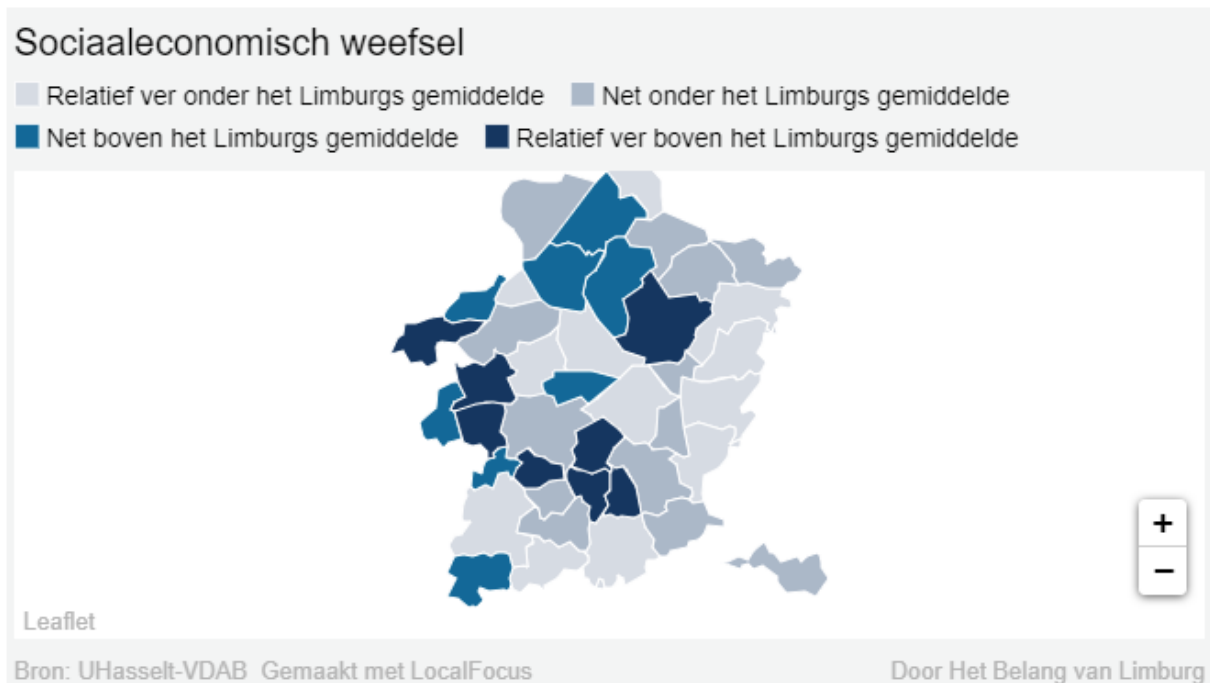
**Nieuw onderzoek van de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Limburg en de Universiteit Hasselt legt de sociaaleconomische toestand van de provincie bloot. En dat levert opvallende vaststellingen op.**

**Timmie van Diepen**

Begin vorig jaar, nog voor de coronacrisis uitbrak, voerden de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Limburg (POM Limburg) en de Universiteit Hasselt een grootschalig onderzoek naar de sociaaleconomische toestand van de Limburgse gemeenten.

Op basis van 21 parameters zoals de economische activiteit, bevolkingscijfers, de werkzaamheidsgraad, werkloosheid en scholingsgraad leverde die studie een nieuw overzicht op van de sterktes en zwaktes van de provincie. Ook de pendelbewegingen tussen gemeenten en van en naar de provincie werden nauwgezet in kaart gebracht.

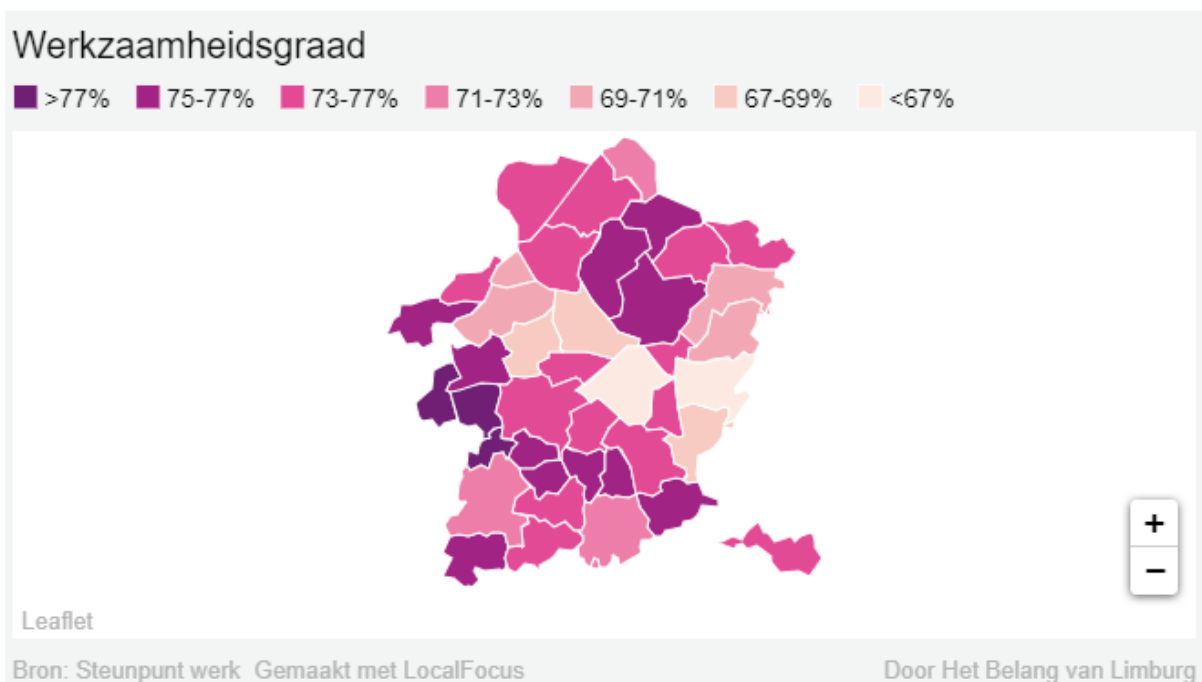
De studie moet gemeenten toelaten om de sterktes en zwaktes in te schatten en samen de uitdagingen aan te pakken. Met POM-voorzitter Tom Vandepuut en algemeen directeur Noël Slangen gaan we door de belangrijkste vaststellingen.



## 1. Het sterke westen en het zwakke oosten

Het sociaaleconomische weefsel in het westen van de provincie is traditioneel sterker dan in het oosten. Het gaat niet alleen om de grotere aanwezigheid van economische activiteiten, maar bijvoorbeeld ook om een betere scholingsgraad en hogere werkzaamheidsgraad. Het westen bevindt zich ook dicht bij de Vlaamse Ruit en profiteert het mee van economische ontwikkelingen in bijvoorbeeld Leuven of Antwerpen.

Uit de clusters die de POM maakte van de verschillende gemeenten, blijkt dat Hasselt en Sint-Truiden meer op elkaar lijken dan bijvoorbeeld Hasselt en Genk. Hasselt en Sint-Truiden zijn de economische aantrekkingspolen. De steden profiteren duidelijk van de expresweg en de goede mobiliteit tussen de twee. Ze scoren op parameters als werkloosheid en werkzaamheid ook beter dan bijvoorbeeld Genk en Maasmechelen. In die twee voormalige mijngemeenten is er veel economische activiteit, maar ligt de werkzaamheidsgraad een pak lager. De oorzaak ligt onder andere bij een lagere scholingsgraad en een hoge schooluitval.



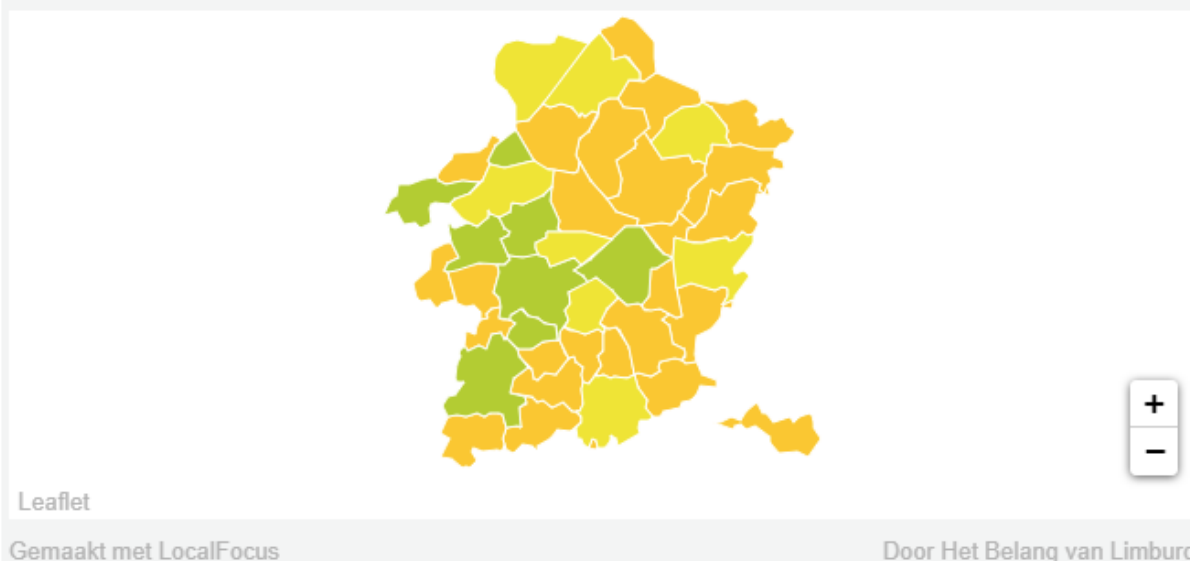
Het oosten, en meer bepaald het Maasland, is dan ook het zwakkere broertje binnen Limburg. "De economische uitdagingen waarvoor het oosten van de provincie staat worden sterk onderschat", zegt Slangen. "De nabijheid van Nederlands-Limburg zorgt amper voor versterking van het economisch weefsel. Nochtans is in het verleden vooral op die nabijheid ingezet, meer vanuit een romantische Limburgse eenheidsgedachte dan op basis van harde feiten. Voor dit kwetsbare oosten zal het beleid oog moeten hebben en zal er een specifieke strategie uitgerold moeten worden." Volgens Slangen zou er meer in de richting van Duitsland moeten worden gekeken en moet de ontsluiting richting Hasselt en Genk beter.

Ook de oude mijn gemeenten kampen met vaak dezelfde uitdagingen, maar gemeenten als Houthalen-Helchteren of Heusden-Zolder mogen dan wel een relatief armere en lageropgeleide bevolking hebben, ze hebben wel een groot potentieel door een jongere bevolking.

Opvallend: in dat oosten van Limburg doet de nieuwe fusiegemeente Oudsbergen het erg goed. Volgens de POM heeft Oudsbergen het sterkste sociaaleconomische weefsel heeft van alle Limburgse gemeenten. Dat dankt de gemeente niet alleen aan een eigen regionaal bedrijventerrein, ze profiteert ook van de nabijheid van Genk, terwijl ze niet de lasten en problemen heeft van een grotere stad.

## Economische activiteit

■ <0,9 ■ >1,1 ■ 0,9 - 1,1 ( 1 = Limburgs gemiddelde)



## 2. De gouden cirkel

Het sterkste sociaaleconomisch weefsel bevindt zich in een zogenaamde "gouden cirkel" rond Hasselt. Dat is geen toeval. Het zijn vaak kleinere gemeenten die worden meegetrokken door de economische aantrekkingskracht van Hasselt, maar niet met dezelfde stedelijke problemen te kampen hebben. Het gaat om woongemeenten als zoals Alken, Diepenbeek en Lummen, die sterk verbonden zijn met de economische activiteit in de hoofdstad. "Dat zien we onder andere in de pendel- en telefoniebewegingen", zegt Tom Vandeput. "Ook in het Noorden of bijvoorbeeld in het zuiden, zoals de link van Gingelom met Sint-Truiden, zien we hoe comfortabele gemeenten met goede leefomstandigheden fungeren als groene en kwalitatieve periferie voor economische trekkers. Critici zouden misschien het woord 'parasitair' in de mond durven nemen, maar in realiteit zorgen deze omliggende gemeenten ook voor de beschikbaarheid van hoogwaardige arbeidskrachten en beslissers. De uitdaging is op welke manier deze burens mekaar structureel kunnen versterken, zowel in de lusten als de lasten."

## 3. Het noorden is geen woestijn

Het noorden van de provincie staat economisch sterker dan algemeen wordt aangenomen. "Het uitblijven van de Noord-Zuidverbinding en de moeizame mobiliteit tussen het midden en het noorden van Limburg heeft de perceptie gecreëerd dat het noorden een economisch zorgenkind zou zijn. Maar dat is niet het

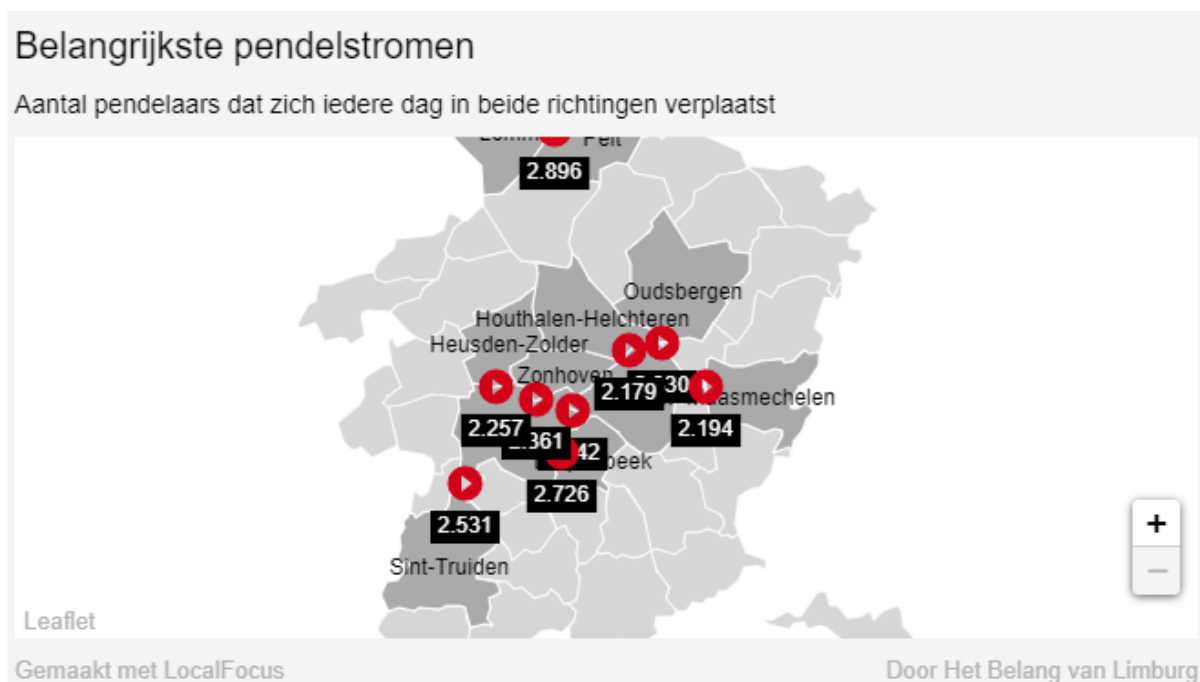
geval”, zegt Vandeput. “Noord-Limburg, en dan vooral de as Pelt-Lommel, vormt een sterk ecosysteem met zijn eigen groeipotentieel, los van de dominante as Hasselt-Genk.”

Slangen wijst onder andere op de belangrijke rol die Noord-Limburg speelt in de maakindustrie, bijvoorbeeld in de productieketen van plastics. “De uitdaging is hier niet in welke mate men deze regio dichterbij de hoofdstedelijke as kan brengen, maar wel hoe het aanwezige potentieel kan versterkt worden binnen het eigen economische ecosysteem. Noord-Limburg zou daarvoor nog meer dan in het verleden naar de nabijheid van Eindhoven en de Antwerpse Kempen moeten kijken.”

#### 4. Zes sociaaleconomische clusters

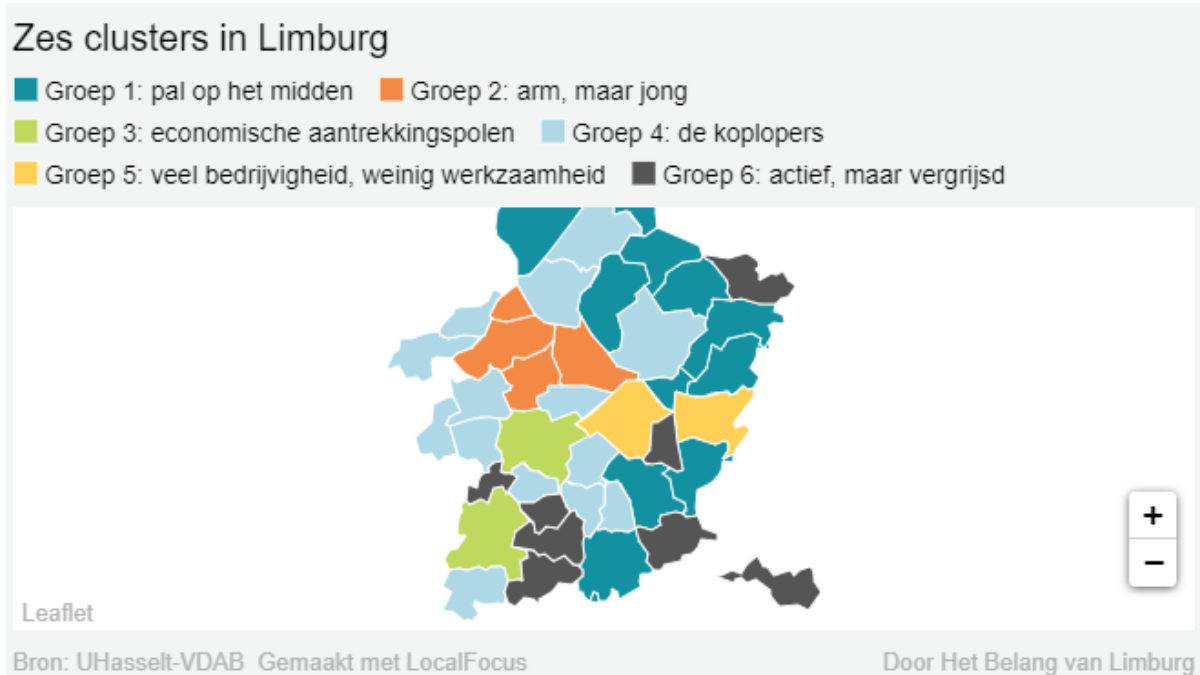
De POM keek ook naar de pendelbewegingen binnen Limburg, zowel op het vlak van woon-werkverkeer als op vrijetijdsvlak. Door dat samen te leggen met het sociaaleconomische profiel van de gemeenten zijn volgens Vandeput een zestal sociaaleconomische clusters af te bakenen waarbinnen de gemeenten met min of meer dezelfde uitdagingen te kampen hebben.

Het gaat om de clusters Hasselt-Sint-Truiden, Lommel-Pelt, Genk-Maasmechelen, de streek rond Tongeren, de streek rond Oudsbergen en het westelijke gebied rond Beringen, Ham en Tessenderlo.



Die economische afbakening vormt een extra dimensie in de discussie over de regiovorming in Limburg, die op dit moment bezig is. “Zowel het debat rond de

fusies als de regiovorming gaan ervan uit dat niet iedere gemeente voldoende schaal heeft om de uitdagingen van deze tijd te trotseren. Wij onderschrijven die analyse, maar stellen tezelfdertijd vast dat de perfecte samenwerking rond politie of zorg, daarom niet de perfecte samenwerking op economisch vlak is”, zegt Slangen. “Op dat vlak zou het beter zijn om naar een aantal kleinere regio’s te gaan waarbinnen gemeenten dezelfde uitdagingen hebben en elkaar op die manier kunnen versterken. Al blijven wij uiteraard ook voorstander van meer Limburgse samenwerking.”



## 5. Wat met de bipool Hasselt-Genk?

Over een eventuele fusie tussen Hasselt en Genk tot een nieuwe bipool is al veel geschreven, maar volgens de POM verschillen de twee steden zeer sterk van mekaar op het vlak van economisch weefsel en misschien nog meer op het vlak van economische cultuur. “Beide steden hebben, soms tegen wil en dank, een latrelatie die extreem sterk is. Maar tezelfdertijd zijn ze beiden verbonden met een specifieke periferie, waarbij vooral Diepenbeek in de liefde van beiden deelt”, zegt Vandeput. “Ook met hun specifieke periferie delen Hasselt en Genk een ecosysteem. Om het Limburgs economisch ecosysteem te versterken zal dus zowel rekening gehouden moeten worden met de latrelatie die beiden hebben, als de eigen ‘vriendenkring’ van beiden, die buiten deze relatie ligt.”